

Motion till riksdagen

1988/89:So420

av Gullan Lindblad och Birger Hagård (båda m)

Åtgärder mot skadeverkningar av amalgam

Frågan om biverkningar av amalgam som tandlagningsmaterial har debatterats i många år. Riksdagens socialutskott hade en offentlig utfrågning i ärendet den 13 oktober 1988. Ett stort antal motioner besvarades därefter, däribland en från oss motionärer.

Socialutskottet skriver i sitt betänkande (1988/89:SoU7) att det behövs mer forskning kring eventuella hälsorisker med amalgam och ställde sig därmed bakom socialstyrelsens forskningsförslag liksom till förslagen om inrättandet av ett produktregister och ett biverkningsregister.

Mot bakgrund av att socialstyrelsen funnit att amalgam fortfarande kan användas som tandlagningsmaterial fram till dess att nya tillfredsställande alternativ finns, ville utskottet inte utfärda något förbud mot amalgam. "De patienter, som sätter symptom i samband med kvicksilver från amalgam måste bemötas med respekt och deras uppgifter skall tas på allvar", anser utskottet. Detta är ett viktigt ställningstagande, då många patienter sannerligen inte mötts av den öppenhet och förståelse som de haft rätt att kräva.

En segsliten fråga

I januari 1986 överlämnade socialstyrelsen rapporten "Kontroll och tillsyn av dentala material" till regeringen. I rapporten föreslogs en rad förbättringar, bl.a. upprättandet av ett obligatoriskt produktregister och ett biverkningsregister samt skyldighet för tandläkarna att i journalen ange vilka dentala biomaterial de lagt in i patientens mun. I rapporten föreslogs också ett intensifierat forskningssamarbete mellan vissa discipliner vad gäller biologiska effekter av dentala material, främst mellan medicin och odontologi. Det föreslogs vidare att socialstyrelsen skulle bli tillsynsmyndighet för tandlagningsmaterial i enlighet med förordningen om kemiska produkter.

I en fråga till socialministern den 6 november 1986 om vilka åtgärder hon ämnade företa i anledning av rapporten svarade hon att rapporten remissbehandlats och att hon inom kort skulle ta ställning till densamma.

Det har nu gått över två år sedan dess men fortfarande är intet av förslagen i rapporten genomfört! Ändå hade den s.k. LEK-utredningen (Lågdos-Effekter av Kviksilver) framlagt sin rapport den 19 maj 1987, där det sades att amalgam är ett ur toxikologisk synpunkt olämpligt tandfyllnadsmaterial, som skall avvecklas när lämpliga ersättningsmaterial tagits fram.

I november 1988 slog en forskare i Linköping larm om att han funnit en rad giftiga ämnen i rotfyllnadsmaterial, porslinskronor och proteser, t.ex.

blymönja, kresot och fenylkvicksilver. Därvid aktualiserades nödvändigheten av ett snabbt införande av bl.a. biverkningsrapportering.

I ett interpellationssvar den 5 december 1988 svarade socialministern att frågan om ett biverkningsregister kommer att behandlas i samband med frågan om införande av statlig kontroll av dentala material. Hon hänvisade för övrigt till ett expertmöte, som anordnades av socialstyrelsen den 21 november 1988 i anledning av de uppgifter som framkommit i massmedia. Därefter har socialstyrelsen utgett ett s.k. Meddelandeblad till samtliga tandläkare, där det bl.a. sägs att allt användande av rotfyllningsmaterialet N 2 är en olaglig handling.

Ett beslut bör komma nu!

Regeringen har tydligen valt att förhålla ett åtgärdsprogram rörande kontroll och tillsyn av dentala material samt tvärsektoriell forskning – som kostnadsberäknats till ca 16 miljoner kronor – genom att koppla ihop dessa förslag med frågan om tillsynen av den medicinsk-tekniska säkerheten och den förestående omorganisationen av socialstyrelsens läkemedelsavdelning. Socialutskottet uttalade i sitt betänkande: "När det gäller fortsatta åtgärder vill utskottet därför särskilt peka på det angelägna i att frågorna om kontroll och tillsyn av tandlagningsmaterial får en snar lösning." Vi understryker detta till alla delar. Det vaga löftet om en eventuell proposition i slutet av detta år, som kunde utläsas av interpellationssvaret, gör det troligt att ett åtgärdsprogram knappast blir förverkligat förrän tidigast i början av 1990-talet.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ett obligatoriskt produktregister för dentala material snarast skall inrättas,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att rapportering rörande biverkningar och inrättandet av ett biverkningsregister omgående skall förverkligas,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det forskningsprogram som upprättats av socialstyrelsen och LEK-utredningen omgående får påbörjas och att detta finansieras genom prioriteringar inom ramen för befintliga resurser,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att övriga av socialstyrelsen och LEK-utredningen ställda förslag omgående bör genomföras.

Stockholm den 17 januari 1989

Gullan Lindblad (m)

Birger Hagård (m)

